

WEL OF NIET IN DE OLIE

Veel particuliere beleggers willen profiteren van de almaar stijgende olieprijs. Maar vaak staan ze in hun portefeuille al behoorlijk bloot aan de olieprijsontwikkeling.

TEKST: KOOS HENNING

De olieprijs is de afgelopen tijd fors gestegen: een vat Europese olie is in het eerste kwartaal in euro's al bijna 20 procent meer waard geworden. Nu de olieprijs blijft oplopen, staan de banken klaar om geïnteresseerde particuliere beleggers via allerlei producten te laten beleggen in olie. Maar voordat zij zich laten verleiden, doen particuliere beleggers er goed aan eerst eens na te gaan in hoeverre ze via bepaalde aandelenposities al meeliften met de olieprijs.

EFFECT OLIEPRIJS NIET EENDUIDIG

Het post- en expressconcern TNT zakte na een winstwaarschuwing begin april weg op het Damrak (-12%). De scherpe stijging van de olieprijs was er mede de oorzaak van dat de pakketjesdienst van TNT in het eerste kwartaal van dit jaar meer onder druk kwam te staan dan was verwacht. De hoge olieprijs zorgde voor een terugloop in de internationale bezorging van pakketten en een daaraan gerelateerde vertraging in het terugverdienen van de hogere benzinekosten. Een bedrijf als SBM Offshore, dat drijvende op- en overslagssystemen voor de olie- en gasindustrie produceert en verhuurt (lease), ziet daarentegen juist dat een hoge olieprijs leidt tot investeringen in olievelden door olieconcerns en dat bevordert de verkoop van zijn producten. Beide bedrijven hebben dus een heel andere relatie met de prijs van olie.

Om een goed beeld te krijgen van welke bedrijven meebewegen met de olieprijs, hebben we het verband tussen de rendementen op aandelen uit de AEX en de olieprijs onderzocht. We hebben in ons onderzoek gerekend met de prijs van Brent Crude op de 'spot'-markt. Het onderzoek betreft de periode van mei 2003 tot april 2011.

De toets of variabelen onderling gerelateerd zijn komt neer op het bepalen van de

correlatie. De correlatie kan tussen de bandbreedte -1 en 1 liggen. Wanneer de correlatie tussen de koers van een aandeel en de

olieprijs 1 is, beweegt een aandeel één op één in dezelfde richting als de olieprijs (sterk positief verband). Bij een correlatie

DE OLIEMARKT

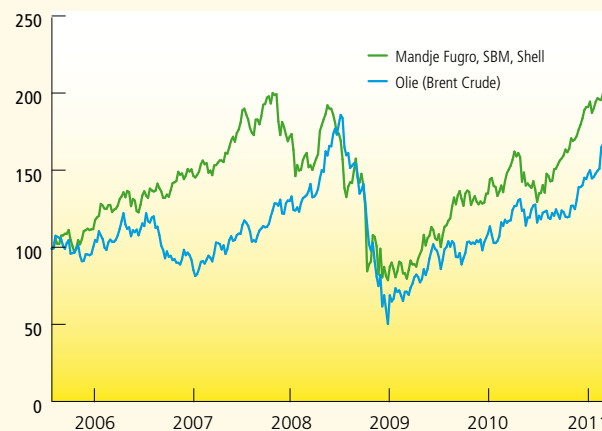
Olie komt in vele vormen. In elke regio wordt ruwe olie met andere eigenschappen uit de grond gehaald en daar worden vaak verschillende prijzen voor gerekend. Zo is de olie uit de Verenigde Staten (West Texas Intermediate) iets lichter dan olie uit de Noordzee (Brent Crude). Brent Crude komt overigens ook weer uit verschillende olievelden in de regio en is, net als West Texas Intermediate, een verzamelnaam (oilmarker, ook wel benchmark).

Olie kan onder andere verhandeld worden op de 'spot'-markt en op de futuremarkt. Op de spotmarkt wordt olie direct gekocht of verkocht. Dit betekent dat de betalingen meteen plaatsvinden. De olie wordt op een later tijdstip geleverd. Op de futuremarkt worden futurecontracten afgesloten.

In een futurecontract wordt een hoeveelheid olie tegen een vastgestelde prijs op een bepaalde tijd in de toekomst verhandeld.

De prijs van olie is afhankelijk van de vraag naar en aanbod van olie. De vraag naar olie zal bijvoorbeeld toenemen wanneer de wereld economie de komende tijd groei laat zien. Volgens Shell is met name "de sterk toenemende vraag uit de opkomende markten als China, India en Brazilië een belangrijk gegeven in deze vergelijking". De aanbodkant kan ook zorgen voor een daling of stijging in de prijs van olie. Zo heeft de

Aandelen doen het beter

Een gelijk gewogen mandje olieaandelen presteerde afgelopen jaren beter dan een fysieke belegging in olie.

onrust in het Midden-Oosten voornamelijk een effect op de aanbodkant (kan Libië in de toekomst nog wel olie leveren?).

Daarnaast kan de olieprijs ook bepaald worden door speculatie van handelaren en het afdekken van risico's door bedrijven. Het afdekken van risico's gebeurt via futures, opties en swaps, het speculeren voornamelijk via futures. In de praktijk zie je dan ook vaak dat de olie niet geleverd wordt, maar dat partijen geïnteresseerd zijn in het verhandelen van risico. Levering kan worden voorkomen door contracten te verkopen voor ze aflopen.